

Biserica și literatura lucrează concret cu omul

De curând am avut ocazia să discutăm cu Evgheni Vodolazkin, unul dintre cei mai cunoscuți scriitori ruși contemporani, publicat în România de Editura Humanitas-Fiction. Scriitorul rus a devenit faimos -datorită romanului „Laur”, care descrie viața unui medic de secol 15 dintr-o mică localitate provincială rusească. Împreună cu soția sa, Tatiana, scriitorul a vizitat Biserica „Sfântul Nicolae”-Tabacu, acolo unde este îmbisericită comunitatea rusă din București. La -finalul întâlnirii am discutat despre acest roman.

Domnule Vodolazkin, ați descris în romanul „Laur” o viață de om cu totul aparte, ca desprinsă din cronicile vechi bisericești. Ce ați vrut să subliniați prin intermediul acestui personaj?

Laur este un sfânt, chiar dacă în mare măsură inventat. Calea către sfințenie este o cale grea și nu e accesibilă tuturor. Chiar dacă Laur este inventat, nu este totuși rupt de realitate, pentru că are la bază viața multor sfinți ruși și bizantini. În acest sens, el este un personaj care adună în sine mai multe vieți de sfinți, cum ar fi cea a Xeniei de la Petersburg, a Sfântului Andrei cel Nebun pentru Hristos, Vasile Blajennâi și a lui Nikola Koceanov din Novgorod, pe care eu l-am transbordat la Pskov. Nu este o invenție pură, ci fapte reale care au fost strămutate. Cred că literatura artistică are dreptul să facă așa ceva. Calea sfințeniei este, într-adevăr, una dificilă. Cunosc oameni care au un mod de viață curat, drept, dar nu cred că aceștia se apropie de sfințenie. Îmi aduc aminte de un medic din Germania care ne-a ajutat dezinteresat să ne tratăm fiica, deși asigurarea noastră nu acoperea acel tratament. Îmi mai amintesc de medicul Liza, cunoscută pentru faptul că mergea în diferite teatre de operațiuni de război, unde aduna copii răniți, pe care-i trata apoi la spitalul din Moscova. Ea a murit într-un accident aviatic. Mai târziu, soțul acesteia a declarat că Lizei i-a plăcut foarte mult cartea „Laur”. Sfântul este, dacă vreți, o „anomalie” în societate. Sfântul este un om cu o moralitate deosebită. Omul obișnuit poate doar să tindă spre așa ceva. În cartea mea, eu arăt un astfel de ideal, deși chiar și personajul meu are, de-a lungul vieții, parte de ispite și încercări. Laur a avut o tinerețe tumultuoasă. Soția a murit din cauza lui și el știe acest lucru, fapt pentru care nu se iartă și lasă scris în testament să nu fie îngropat, ci aruncat în mlaștină. Aceasta nu este o invenție, pentru că multe vieți de sfinți

redau o astfel de atitudine, mai ales la cuvioși. În viețile sfinților bizantini, sfântul cerea ca trupul său să fie lăsat în pustie drept hrană animalelor sălbatice. În viețile sfinților ruși însă este vorba de mlaștinile pădurilor rusești. Principalul meu consilier în legătură cu viețile sfinților a fost soția mea, care e specialist în domeniul aghiologiei.

Cum v-a venit ideea personajului din romanul „Laur” și care este mesajul principal al acestei cărți?

Pentru mine, „Laur” este o carte aparte, pentru că eu nu sunt aghiograf și nu mi-am propus neapărat să descriu sfinții. Eu descriu lumea în toată diversitatea ei, de la sfinți până la criminali. L-am scris pe Laur pentru că am obosit foarte mult de ceea ce se publică și se arată azi la televizor. Când această mizerie este arătată zilnic, mă întreb dacă cei care fac asta chiar cred că ne place așa ceva?! Înțeleg că ei așa câștigă bani, dar eu cred că ar putea câștiga și mai bine dacă ar arăta ceva frumos. Mă întreb dacă reprezentanții media ne consideră chiar atât de josnici? Sunt convins că oamenii nu sunt așa și că ar urmări lucruri frumoase dacă ar avea ocazia. De aceea, am decis să scriu o carte bună, frumoasă, în care, chiar dacă sunt descrise și scene de cruzime, pentru că așa este viața, până la urmă, să fie reprezentat un ideal. A fost foarte greu, desigur, pentru că nu poți scrie astăzi biografii așa cum se scriau odinioară, în Evul Mediu, viețile sfinților. Literatura artistică se deosebește destul de mult de aghiografie. Literatura nu este predică. Mă pot folosi de anumite particularități ale literaturii care arată, descriu lumea. Mi-am stabilit ca scop să arăt că poți trăi diferite lucruri și poți alege liber aceasta. Chiar dacă viața de sfânt este greu de urmat, omul poate tinde măcar spre ea.

Spuneam recent, când am conferențiat la Timișoara, că nu cred în mișcările sociale. Odinioară, credeam că acestea sunt utile. Nu cred în revoluții și în lovituri de stat care vor să îmbunătățească ceva, pentru că acestea înseamnă agresiune. Cred în lucrul calm, concentrat, dar nu cu poporul, cu statul sau cu vreun partid, ci cu omul. Am spus la conferință că acest lucru este realizat doar de două instituții: Biserica și literatura. Acestea sunt concentrate asupra omului concret. Putem aștepta îmbunătățiri în societate, chiar dacă nimeni nu promite așa ceva, doar ca urmare a îmbunătățirii fiecăruia dintre noi. Această filozofie a mea o văd ca pe un personalism creștin, în afara oricărui partid și a oricărei ideologii. Analizez orice lucru în funcție de cât de bun sau rău este, adică din perspectiva binelui și a răului. Perspectiva mea este una creștin-ortodoxă. Consider că nu trebuie educate popoare întregi. Nu trebuie să avem în vedere milioane de oameni sau state, ci omul. Tot ceea ce este mai mult decât un om, pentru mine, nu este demn de încredere. Ne aflăm aici lângă moaștele Sfântului Cuvios Serafim de Sarov și îmi

place să repet fraza acestuia: „Dobândește pacea și mii în jurul tău se vor mântui!” Aceasta nu este o utopie, ci o realitate. Utopie e atunci când vrei să îndrepti întreaga lume, adică pe alții. După ce unii încearcă să îndrepte întreaga lume, alții trebuie să îndrepte ce au stricat aceștia. Poți îndrepta doar ceea ce este înlăuntrul tău. Ucide demonii din tine, pentru că ai suficientă treabă până la sfârșitul vieții! Nu trebuie să faci asta la alții. Acest lucru l-a spus foarte bine Sfântul Serafim.

V-a afectat în vreun fel personajul romanului „Laur” viața personală, mai ales după premiile primite?

Premiile cele mai importante pentru mine au fost scrisorile și apelurile oamenilor. Spre exemplu, în una din călătoriile recente cu trenul de la Moscova către Petersburg, am fost abordat de o femeie căreia îi murise de curând tatăl. Mi-am dat seama că oamenii văd în mine personajul pe care l-am creat, chiar dacă eu nu am puterile acestuia. Nu pot respinge însă oamenii, așa că am alinat durerea acestei femei așa cum am putut. Am fost în Finlanda cu Tania, la o sesiune de autografe după o lansare. Acolo erau finlandezi, dar și ruși. La un moment dat, s-a apropiat de mine o femeie care mi-a spus că are o cunoștință bolnavă de cancer în stadiul IV, cu un copil de 11 ani. M-a rugat să-i scriu ceva încurajator. Nu-i puteam scrie că se va vindeca, pentru că asta ar fi fost doar o dorință de-a mea, nu și o realitate. Am oprit atunci sesiunea de autografe, pentru că nu am putut ignora această dramă. Nu știam ce să scriu, dar nici nu puteam continua seara ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Mi-am amintit atunci una dintre minunatele cântări bisericesti care spune că, „acolo unde Domnul voiește, se biruiește rânduiala firii”. Am scris acest verset în slavonă și în rusă. Apoi mi-am dat seama că pot scrie ceva, chiar dacă aceasta nu este din experiența mea personală. Am fost profund impresionat de această dramă. Este groaznic să mori, dar și mai terifiant este atunci când rămâne un copil de care nimeni nu se poate îngriji mai bine decât mama lui. Am ieșit în seara aceea pe faleza din Helsinki și am plâns. Mi-am dat seama cât de greu le este preoților care se confruntă frecvent cu astfel de probleme.

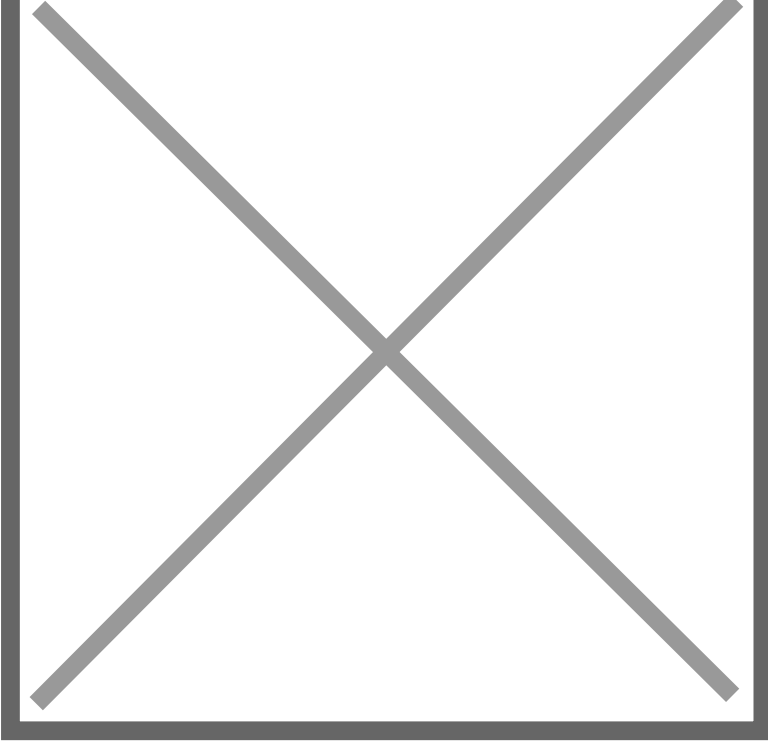
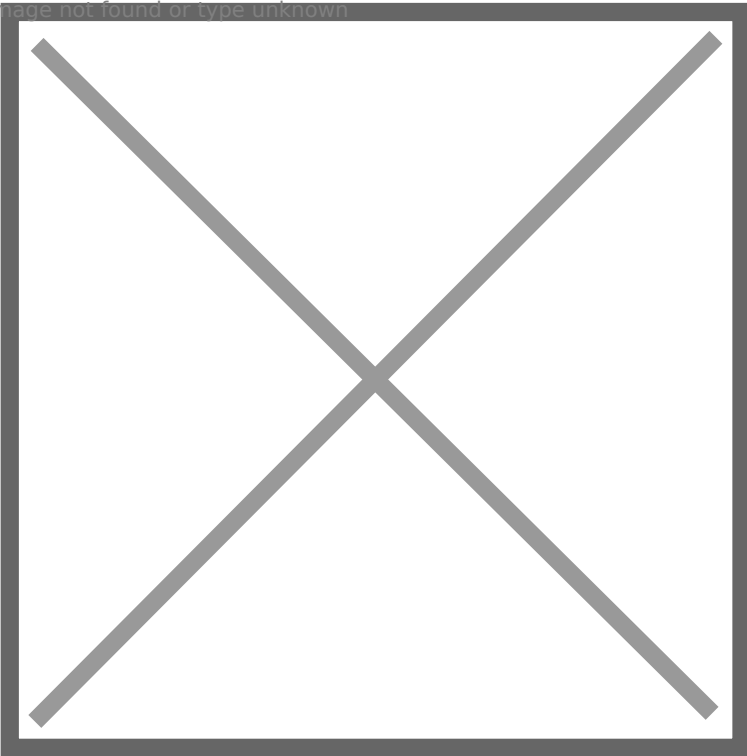

Image not found or type unknown

ziarullumina.ro